

IEDZĪVOTĀJU CEĻVEDIS EIROPAS SAVIENĪBAS BUDŽETĀ

VAI JŪS ZINĀJĀT, KA EIROPAS SAVIENĪBAI (ES) IR SAVS BUDŽETS UN
KA KATRA ES DALĪBVALSTS TAJĀ VEIC IEMAKSAS?

Ik gadus tie ir aptuveni

140 000 000 000 €

kas ietelmē 500 miljonu eiropiešu ikdienu. ES budžets tiek izlietots ES mērķu sasniegšanai, tai skaitā sociālās labklājības, ekonomiskās attīstības un vides aizsardzības jomās. ES budžeta izdevumi veicina

EKONOMISKO
STABILITĀTI UN
NODARBINĀTĪBU

KVALITĀTĪVU
IZGLĪTĪBU

LABU VESELĪBU
UN SABALANSĒTU
UZTURU

TĪRU VIDI

PIEEJAMU
TRANSPORTU

Vienlaikus jāapzinās, ka ES budžeta izdevumiem ir jābūt vērstiem uz sabiedrisko labumu, jo budžeta ieņēmumus veido ikviena eiropieša¹ maksātie nodokļi.

CEE

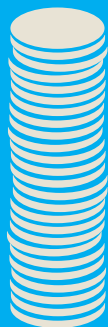
bankwatch
network

ĪSI PAR ES BUDŽETU

ES BUDŽETS VEIDO APTUUVENI 1% NO ES-27 VALSTU IEKŠZEMES KOPPRODUKTA².

Pat ja tā šķiet niecīga daļa, tomēr tas ik gadus veido ap 140 miljardus eiro³ jeb vairāk kā 20 reizes pārsniedz Latvijas ikgadējo budžetu.

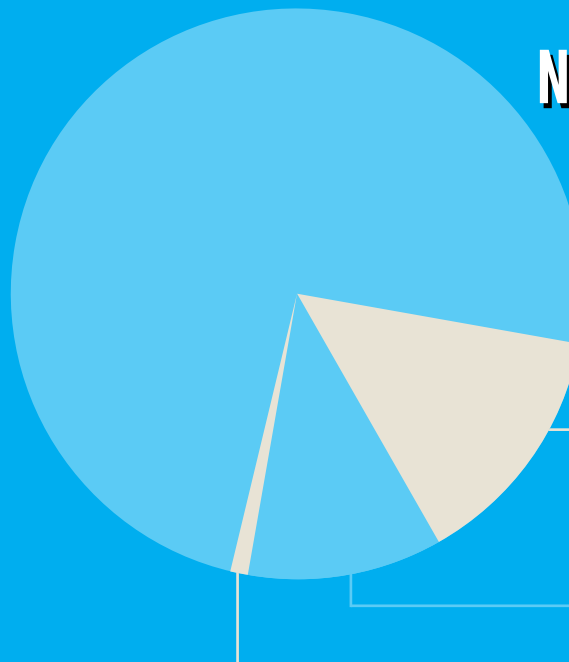
Tērējot gudri, šo naudu var izmantot, lai uzlabotu daudz Eiropas iedzīvotāju dzīvi. Taču, lai to nodrošinātu, prioritātei ir jābūt tērīgu **KVALITĀTEI, NEVIS INVESTĪCIJU APJOMAM NAUDAS IZTEIKSMĒ** - mums būtu jāinteresējas par to, **kur** ES budžeta nauda tiek tērēta un **kādā**, jo šie izdevumi ir tieši saistīt ar mūsu dzīves kvalitāti.

1%
ES iekšzemes
kopprodukta

Latvijas ikgadējais
budžets

NO KURIENES NĀK NAUDA?

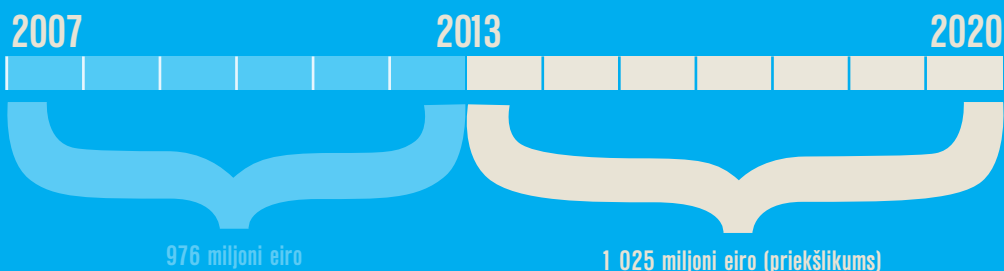
76% no ES budžeta ieņēmumiem veido dalībvalstu iemaksas, kuru apmērs ir balstīts uz nacionālo kopienākumu. Tas nozīmē, ka ekonomiski spēcīgākās valstis ES budžetā iemaksā proporcionāli vairāk.

12% no ES budžeta veido muitas nodokļi un nodevas par precēm, ko ES valstis importē, kā arī maksājumi par cukura tirgus aizsardzību un citas nodevas

11% no ES budžeta veido ieņēmumi no pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ko ES dalībvalstis maksā kā noteiktu procentu (0,3%) no dalībvalstu aprēķinātās t.s. harmonizētās PVN bāzes

1% citi

Laika periodam līdz 2020.gadam ES savas prioritātes ir noteikusi tā dēvētajā „Eiropa 2020” stratēģijā. Lielākā daļa no tiem ir ilgtermiņa mērķi, un to sasniegšanai nepieciešams finansējums, kas arī jāplāno ilgākam laika posmam. Ik pēc septiņiem gadiem ES izstrādā t.s. daudzgadu finanšu ietvaru jeb budžeta izdevumu plānu vidējam termiņam. Pašreizējais finanšu ietvara periods **sākas 2007.gadā, un tas noslēgsies 2013.gadā**, kopumā aptverot vairāk nekā **1 triljonu eiro**, kas tiek tērēti ES un ārpus tās.

NĀKOTNES MĒRĶI - EIROPA 2020

„Eiropa 2020” stratēģija izvirza piecus mērķus, kas ES līmenī jāsasniedz līdz 2020.gadam:

Nodarbinātība

75% iedzīvotāju
20-64 gadu
vecumā jābūt
nodarbinātiem

Pētniecība un
attīstība

ieguldījumiem
pētniecībā un
attīstībā jāsasniedz
3% no IKP

Klimata pārmaiņas
un enerģija

jāsamazina CO2 emisijas
par 20%, salīdzinot ar
1990.gadu (t.sk. palielinot
CO2 emisijas samazināšanu
par 30%, ja nosacījumi
to atļauj), jāpalielina
atjaunojamo energoresursu
īpatsvars enerģijas patēriņā
līdz 20% un jāpalielina
energoefektivitāte par 20%

Izglītība

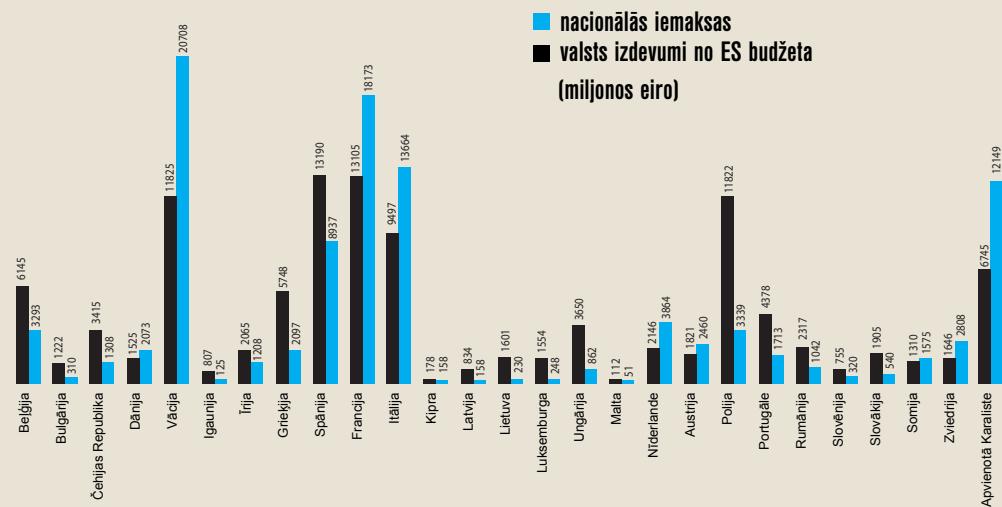
skolu nepabeigušo
skolēnu īpatsvaram
jābūt mazākam par
10% un vismaz 40%
jaunākās paaudzes
iedzīvotājiem (30-34
gadu vecumā) jābūt ar
augstāko izglītību

Nabadzība un
sociālā izslēgšana

nabadzības riskam
pakļauto personu
skaits ir jāsamazina
par 20 miljoniem
cilvēku

Dalībvalstu iemaksas ES budžetā ir aptuveni proporcionālās katras valsts ekonomiskajai labklājībai. Budžeta izdevumi tiek saskaņoti ar apstiprinātajām rīcībpolitikām un kopējām prioritātēm. Bieži tiek izmantoti divi termini, lai apzīmētu dalībvalstu situāciju attiecībā pret ES budžetu: „neto maksātāji” ir tās valstis, kas iemaksā vairāk, nekā saņem atpakaļ, un „neto saņēmēji” saņem vairāk nekā tie iemaksā. Zemāk ir parādīts šo valstu sadalījums.⁴

Lai gan varētu šķist, ka „neto maksātāji” no dalības ES neiegūst, tā gluži nav. Neto maksātājvalstis iegūst no tā, ka to uzņēmumi var veikt uzņēmējdarbību neto saņēmējvalstīs, kā arī uz šīm valstīm eksportēt saražotās preces un sniegt pakalpojumus. Netiešie ieguvumi ir saistīti ar ES vienotā tirgus darbību. Tas nozīmē, ka nav robežkontroles, kas ierobežotu preču tirdzniecību, ES dalībvalstu starpā nav muitas nodevu, bet eiro kā kopējā valūta eirozonas valstīs nodrošina aizsardzību pret valūtas maiņas kursa svārstībām. Piemēram, 2010.gadā vairāk kā 60% no Vācijas kopējā eksporta bija preču un pakalpojumu eksports uz citām ES dalībvalstīm⁵.

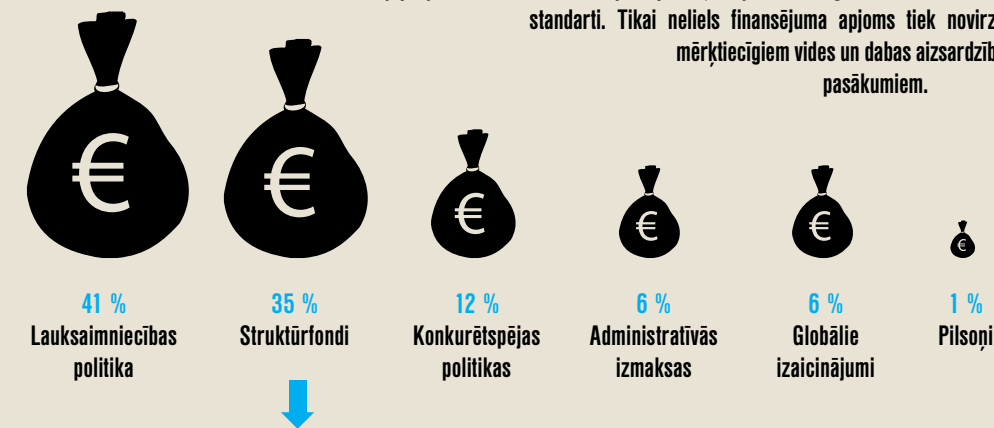
No otras puses, arī neto saņēmējvalstis gūst ekonomisku labumu no ES vienotā tirgus, importējot preces un pakalpojumus no t.s. „bagātākajām” ES dalībvalstīm. Piemēram, uz katru iztērēto eiro, kas tiek investēts Polijā, Čehijā, Slovākijā vai Ungārijā, citas ES-15 valstis netieši iegūst 0,61 eiro eksportēto preču veidā⁶.

KĀDĒL FINANŠU TRANSAKCIJU NODOKLIS?

2011.gadā Eiropas Komisija ierosināja ieviest finanšu transakciju nodokli (FTN), kas varētu kļūt par būtisku ieņēmumu avotu ES budžetā, uz pusi samazinot tos dalībvalstu maksājumus, ko aprēķina pamatojoties uz valstu nacionālo kopienākumu. Ja finanšu darījumiem ar akcijām un vērtspapīriem piemērotu nelielu likmi (0,1% no to vērtības) vai derivātiem (0,01%), tad ar šī nodokļa palīdzību ik gadus varētu iegūt 50-60 miljardus eiro. Tas nodrošinātu arī, ka finanšu sektors sniegtu savu ieguldījumu taupības pasākumu nomākto valstu ekonomiskā klimata uzlabošanā. Papildus informāciju par FTN var atrast šeit: www.financialtransactiontax.eu.

KĀ ES BUDŽETA NAUDA TIEK TĒRĒTA?

Budžeta izdevumi ir parādīti zemāk⁷. Lielākā daļa no ES budžeta – vairāk kā 40% - tiek izlietoti lauksaimniecības atbalstam, un 2007.-2013.gadu plānošanas periodā tas kopā veidoja 408 miljardus eiro. Lielākā daļa šīs naudas tiek tērēta ES Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) ietvaros. KLP ir vērsta uz to, lai patērētājiem nodrošinātu kvalitatīvas pārtikas preces par pieejamām cenām, atbalstītu lauku attīstību, saglabātu lauku kultūras mantojumu, rūpētos par vides kvalitāti un nodrošinātu dzīvnieku labturības prasību ievērošanu. Dīvēl liela daļa no KLP ietvaros pieejamā finansējuma tiek izlietota tādu aktivtāšu atbalstam, kas pasliktina vides kvalitāti, piemēram, industrializētai pārtikas ražošanai lielos apjomos vai virszemes ūdeņu piesārņošanai saistībā ar lauksaimniecības zemju pārmērošanu. Neskatoties uz to, ka lauksaimniecība ir tieši atkarīga no vides kvalitātes, tomēr lauksaimniecības atbalsta maksājumiem no ES budžeta joprojām nav saistoši nosacījumi par to, ka jāievēro augsti vides aizsardzības standarti. Tikai neliels finansējuma apjoms tiek novirzīts mērķtiecīgiem vides un dabas aizsardzības pasākumiem.

Nākošo lielāko ES budžeta izdevumu kategoriju veido t.s. **struktūrfondi**, kuru apjoms 2007.-2013.gadu periodā veidoja 374 miljardus eiro. Šis finansējums tiek novirzīts ES Reģionālās attīstības politikas īstenošanai, lai ES dalībvalstu starpā samazinātu negatīvās atšķirības ienākumu, labklājības un attīstības ziņā. Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds un Eiropas Sociālais fonds. Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalsts galvenokārt ir pieejams tiem reģioniem, kuros iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 75% no ES vidējā rādītāja. Izmantojot pieejamo finansējumu, atbalstu saņemošās teritorijas var gūt labumu caur investīcijām infrastruktūrā, pilsētvidē, atbalsta maziem un vidējiem uzņēmumiem darbavietu radīšanā vai uzlabojot situāciju vietējā darba tirgū. Kohēzijas fonda mērķis ir izlīdzināt valstu starpā pastāvošās ekonomiskās un sociālās atšķirības. Fonds sniedz finansiālu ieguldījumu projektiem, lai sasniegtu ES noteiktos mērķus vides un transporta jomās, īstenotu ES politikas un sasniegtu direktīvās noteiktās prasības.

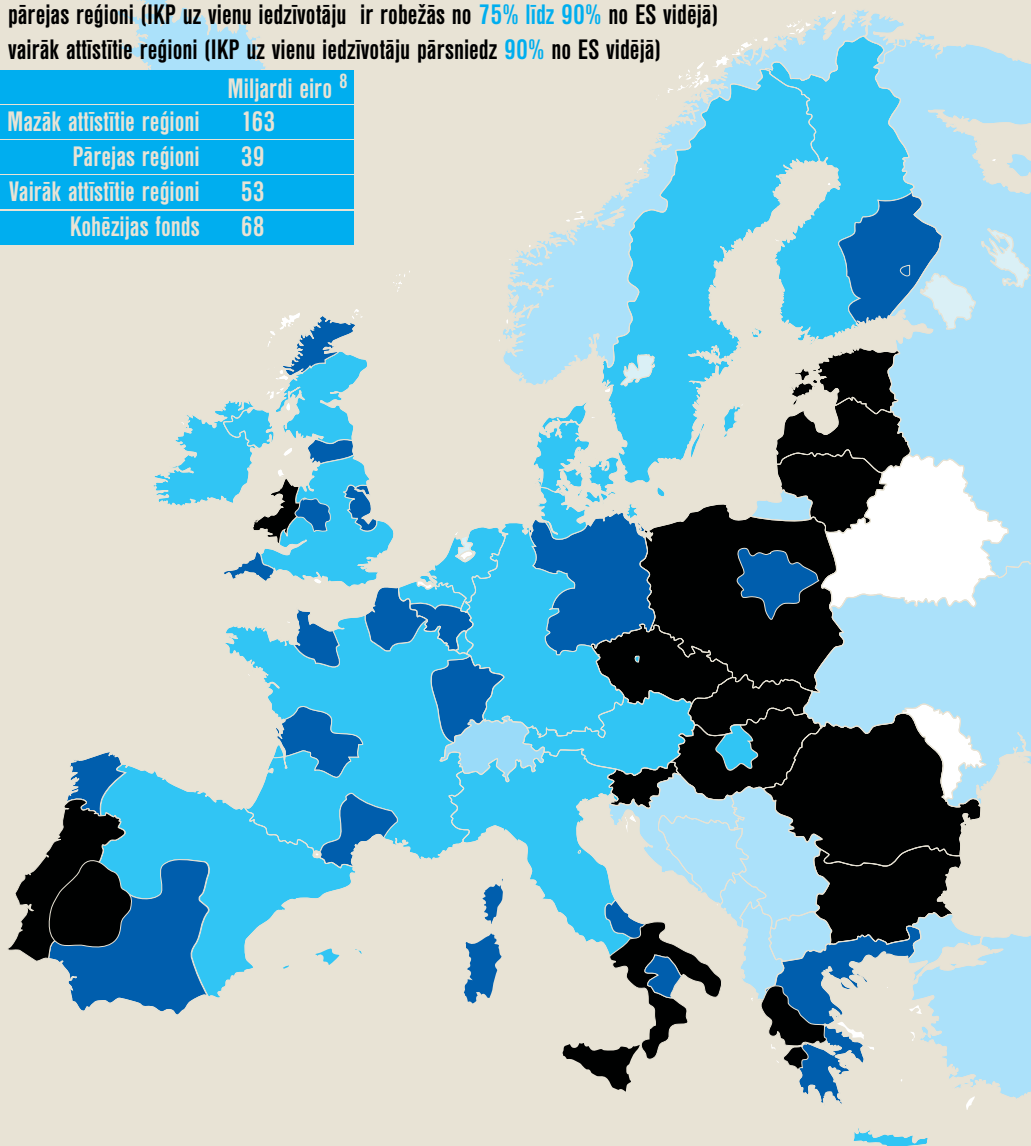

Lielākā daļa no fonda finansējuma tiek novirzīta tām ES valstīm, kas ES ir pievienojušās salīdzinoši neseno - t.s. „jaunās ES dalībvalstis”, kuru nacionālais kopprodukts uz vienu iedzīvotāju nesasniedz 90 % no ES vidējā rādītāja. Lielākā daļa no fonda finansējuma tiek tērēta transporta infrastruktūrai (lielākoties autoceļiem) un vides infrastruktūrai (ūdenssaimniecības un notekūdeņu attīrīšanas infrastruktūra, atkritumu apsaimniekošana). Atbalstu saņem arī projekti tādās jomās kā energoefektivitātes paaugstināšana, atjaunojamo energoresursu izmantošanas projekti, dzelzceļa transports vai sabiedriskais transports pilsētās, tomēr šīm aktivitātēm kopējais piešķirtā finansējuma apjoms ir salīdzinoši mazāks.

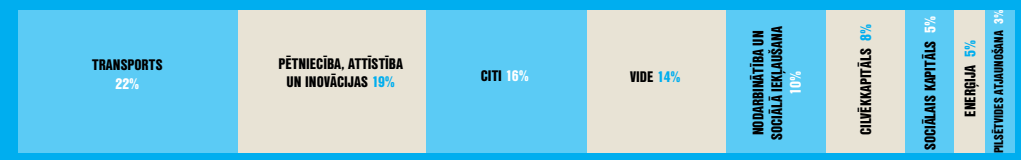
STRUKTŪRFONDU SADALĪJUMS PAR REĢIONIEM

- mazāk attīstītie reģioni (IKP uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 75% no ES vidējā)
- pārejas reģioni (IKP uz vienu iedzīvotāju ir robežās no 75% līdz 90% no ES vidējā)
- vairāk attīstītie reģioni (IKP uz vienu iedzīvotāju pārsniedz 90% no ES vidējā)

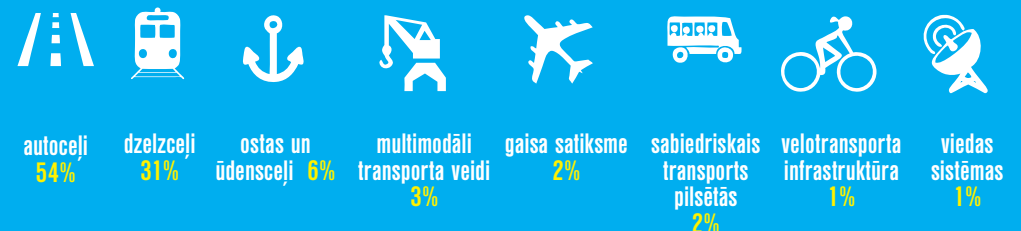
	Miljardi eiro ⁸
Mazāk attīstītie reģioni	163
Pārejas reģioni	39
Vairāk attīstītie reģioni	53
Kohēzijas fonds	68

ES INVESTĪCIJAS REĢIONĀLAJĀ ATTĪSTĪBĀ

Lai gan ES struktūrfondu uzdevumus ir sniegt ieguldījumu ES kopējo mērķu sasniegšanā, daudzas dalībvalstis šo aspektu bieži vien ignorē. Grafiks rāda, ka lielākā daļa Kohēzijas politikas finansējuma nonāk transporta sektorā, lielākoties autoceļu tīkla attīstībā. Pieaugot autotransporta intensitātei, pasliktinās gaisa kvalitāte un attiecīgi arī iedzīvotāju dzīves kvalitāte. Tādēļ lielāka uzmanība būtu jāpievērš pārejai uz ilgtspējīgu transporta veidu attīstīšanu - uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot Eiropas atkarību no naftas, vienlaikus var veicināt arī nodarbinātību. Centrālās un Austrumeiropas valstīs iedzīvotājiem sabiedriskais transports ir īpaši svarīgs mobilitātes nodrošināšanai, tādēļ nebūtu pareizi lielāko daļu naudas novirzīt autoceļiem.

Lai gan aptuveni 14% no reģionālās politikas finansējuma tiek novirzīti vides aizsardzībai, tomēr realitātē pārlietu liels uzsvars tiek likts uz problēmu risināšanu, nevis problēmu cēloņu novēršanu. Piemēram, tā vietā, lai būvētu notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un atkritumu dedzinātājus, kuru darbība vēl vairāk palielina slodzi uz vidi, vairāk uzmanības jāpievērš tām jomām, kas palīdz mainīt esošos patēriņa un ražošanas modeļus. Uzlabojumi energoefektivitātē, piemēram, ēku siltināšana, var būtiski samazināt izdevumus par siltumenerģiju un radīt jaunas iespējas nodarbinātībai un uzņēmējdarbībai, savukārt atkritumu atkārtota izmantošana un atkritumu labāka apsaimniekošana palīdz uzlabot gaisa un vides kvalitāti.

TOMĒR ES FINANSĒJUMA IZLIETOŠANĀ IR ARĪ DAUDZ LABU PIEMĒRU

Daudzdzīvokļu māju siltināšanas programma Latvijā
 Latvijā daudzdzīvokļu māju vidējais energopatēriņš ir divreiz augstāks (vidēji 180 kWh/m2) nekā attīstītajās Eiropas Savienības valstīs, un jādodom, kā samazināt energoresursu patēriņu, jo no kopējā energoresursu patēriņa valstī mājokļiem tiek izlietoti aptuveni 60 procenti. Turklāt lielākā daļa tipveida ēku ir celtas līdz 1990.gadam, un to nolietojuma pakāpe pašlaik nereti sasniedz pat 50 procentus un vairāk. Pateicoties Eiropas Reģionālā attīstības fonda līdzfinansējumam, kopš 2009.gada daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem ir pieejams atbalsts ēku renovācijai, kas ļauj segt apmēram pusi no izmaksām, kas saistītas ar fasādes siltināšanu, jumtu siltināšanu, logu nomaiņu u.tml. Renovētajās mājās apkures rēķini ir par 30-50% mazāki kā iepriekš, turklāt mājas kļūst sakoptas un patīkamākas dzīvošanai, kā arī pagarinās to kalpošanas laiks.

ES budžets atbalsta arī citas jomas. Lai veicinātu ES starptautisko konkurētspēju, 5% no ES budžeta tiek novirzīti pētniecībai un attīstībai, bet 7% - lai atbalstītu vienotā tirgus darbību, izglītību un apmācības. Daļa no ES budžeta finansējuma tiek novirzīta aktivitātēm ārpus ES. Aptuveni 1% tiek novirzīts **Pirmsiestāšanās palīdzības instrumentam**, caur kuru atbalstu ekonomiskai, sociālai un lauku attīstībai saņem valstis, kas ir uzsākušas pievienošanās procesu ES. Līdzīgi 1% no ES budžeta tiek novirzīts **Eiropas kaimiņu un partnerības instrumentam**, caur kuru atbalstu demokrātijas stiprināšanai, tirgus ekonomikas attīstībai, cilvēktiesību aizstāvībai, ilgtspējīgai attīstībai un pilsoniskās sabiedrības atbalstam saņem bijušās PSRS valstis, Ziemeļāfrika un Tuvējo Austrumu reģiona valstis. Attīstības sadarbības instrumentam tiek novirzīti 2% no ES budžeta, un tas pieejams 47 attīstības valstīm Latīņamerikā, Āzijā un Dienvidāfrikā. **Šim instrumentam ir piecas tematiskās programmas** - ieguldījums sabiedrības attīstībā, atbalsts nevalstiskajam sektoram, migrācija un patvērums, vide un ilgtspējīga attīstība, pārtikas nodrošinājums.

VADLĪNIJAS REĢIONĀLAJAI POLITIKAI NĀKOTNĒ

Ja Eiropas Savienība patiesi vēlas virzīties uz ilgtspējīgu ekonomiku, ES fondiem nākotnē ir jāievēro šādi principi:

- 1 Nodrošināt enerģijas un resursu taupīšanu
- 2 Atbalstīt atjaunojamo energoresursu ieguvu un izmantošanu
- 3 Investēt ilgtspējīgas enerģijas infrastruktūrā kā viedie tīkli un zaļās enerģijas uzkrāšanas tehnoloģijas
- 4 Renovēt ēkas un mājokļus un veicināt pasīvo ēku celtniecību
- 5 Attīstīt eko-inovatīvus produktus un ražošanas procesus
- 6 Virzīties uz būtisku oglekļa emisiju samazināšanu transporta sektorā
- 7 Pārstrādāt atkritumus un veicināt to daudzuma samazināšanos
- 8 Veidot zaļo infrastruktūru un investēt biotopu un ekosistēmu aizsardzībā un atjaunošanā
- 9 Nepieļaut investīcijas, kas ir kaitīgas cilvēkiem un videi
- 10 Iesaistīt iedzīvotājus ES fondu plānošanā un izmantošanā

KAS PĀRVALDA NAUDU?

Katru gadu tiek sagatavots ikgadējais budžets, kas ir saskaņots ar daudzgadu finanšu ietvaru. Eiropas Komisijai, Parlamentam un Eiropas Savienības Padomei ir dažādi uzdevumi un pilnvaras, lemjot par budžetu. Eiropas Komisija sagatavo budžeta sākotnējo priekšlikumu. Budžetu izskata un par to vienojas Padome un Eiropas Parlaments. Budžets tiek pieņemts, šim iestādēm savstarpēji vienojoties.

Tomēr ne jau visi lēmumi tiek pieņemti Briselē. Lai gan Eiropas Komisija ir atbildīga par budžetu, **tomēr gandrīz 80% no tā tiek tērēti ES dalībvalstīs, un šo valstu valdību ziņā ir nodrošināt, ka šī nauda tiek tērēta atbilstoši**. Ja tiek konstatēti pārkāpumi, Eiropas Komisija var iejaukties un atsevišķos gadījumos apturēt vai pārtraukt ES budžeta maksājumus šīm valstīm.

EU BUDŽETA PĀRVALDĪBA

Izlemt, kādām vajadzībām un prioritātēm nauda būtu tērējama, ir katras valsts ziņā. Lai parādītu kā dalībvalsts plāno izlietot tai pieejamo finansējumu un parādītu ieguldījumu ES kopējo mērķu sasniegšanā, katrai valstij ir jāizstrādā atbilstošas stratēģijas un plāni - „Partnerības līgums” un „Darbības programmas”. Darbības programmās tiek definētas konkrētas investīciju prioritātes un noteikti specifiski mērķi. Balstoties uz atlases kritērijiem un reģionu vajadzībām, vadošā iestāde un par konkrētu aktivitāšu īstenošanu atbildīgā institūcija, izvēlas projektus finansēšanai vai rīko atklātus konkursus.

KAS VAR PIEDALĪTIES?

Lai nodrošinātu ES budžeta efektīvāku pārvaldību, Eiropas Komisija nesēn pārskatīja t.s. partnerības principu. Tas nozīmē, ka pieņemot lēmumus, kas saistīti ar ES finansējuma izlietošanu, jāiesaista dažādu mērķgrupu pārstāvji: profesionālās asociācijas, nevalstiskās organizācijas, uzņēmēju pārstāvji un arodbiedrības. Šāda līdzdalība palīdz ES politikas tuvināt iedzīvotājiem un paaugstina iedzīvotāju uzticēšanos institūcijām, kas pieņem galīgos lēmumus. Sabiedrības līdzdalība arī palīdz novērst krāpniecību un naudas nelietderīgu izmantošanu. Lai sabiedrība varētu iesaistīties, jāskā ar informācijas publiskošanu, lai iedzīvotāji varētu palīdzēt pieņemt informētus lēmumus par finansējuma izlietošanas prioritātēm.

IR VAIRĀKI VEIDI, KĀ ŠAJĀ PROCESĀ IESAISTĪTIES

Programmēšanas laikā

Kad valsts gatavo lēmumus par to, kādām aktivitātēm naudu tērēt, svarīgs ir iedzīvotāju viedoklis un līdzdalība. Sniedzot priekšlikumus nepieciešamajiem risinājumiem, atbalstot nevalstisko organizāciju pozīcijas un pieprasot atbildīgu rīcību, iedzīvotāji var ietekmēt vietējos, reģionālos un nacionālos lēmumus.

Ieviešanas laikā

Projektu īstenošanas laikā ir svarīgi pārliecināties, ka viss notiek atbilstoši plānotajam. Ja jums ir aizdomas par naudas nelietderīgu izmantošanu, informējiet par to aktīvās nevalstiskās organizācijas vai plašsaziņas līdzekļus.

Kļūstot par naudas saņēmēju

Ja Jūs esat uzņēmējs vai organizācijas pārstāvis, kas meklē finansēšanas iespējas savam projektam, iespējams, ka kāda no ES fondu programmām var šīs idejas īstenošanu atbalstīt. Inovatīvas idejas vienmēr tiek gaidītas!

VEIDOJOT LABĀKU NĀKOTNI EIROPAI

Izskatās, ka laiki mainās. Eiropas Komisija ir ierosinājusi, ka nākošajā daudzgadu budžeta plānošanas periodā, kas sāksies 2014.gadā, vismaz 20% no ES budžeta (aptuveni 205 miljardi eiro) ir jānovirza klimata pārmaiņu samazināšanai un zema oglekļa ekonomikas atbalstam. Šīs problēmas sniedz krietni ārpus tradicionālās vides aizsardzības, tādēļ atbalsts klimata pārmaiņu jautājumu risināšanai nozīmē arī ieguldījumus izglītībā un apmācību pasākumos, transportā un lauksaimniecībā.

Galīgie lēmumi par ES nākamo budžetu tiks pieņemti 2013.gada sākumā, un tas ir arī Tavā ziņā, lai nodrošinātu, ka ES budžets ir vērstis uz kopējo labumu un atbilst sabiedrības interesēm. Izsaki savu viedokli un iesaisties!

Papildus informāciju meklē

www.bankwatch.org/konkurss
www.bankwatch.org/eufunds

- ¹ Ar samaksāto nodokļu starpniecību eiropeieši netieši piedalās ES budžeta veidošanā – maksājot par iegādātajām precēm un pakalpojumiem vai maksājot vietējos nodokļus. 2012.gadā vidējais nodokļu apmērs ES būs aptuveni 294 eiro uz vienu iedzīvotāju.
- ² Iekšzemes kopprodukts ir noteiktā laika periodā (parasti viena gada laikā) visu valsts teritorijā saražoto preču un pakalpojumu kopējā vērtība naudas izteiksmē. ES-27 iekšzemes kopprodukts ir ES valstīs visu saražoto preču un pakalpojumu kopējā vērtība. To parasti izmanto kā valsts ekonomiskās labklājības rādītāju, kā arī attiecīgajā valstī vērtējot dzīves standartu.
- ³ Izmantoti 2012.gada skaitļi.
- ⁴ Eiropas Komisija, Budžeta ģenerāldirektorāts. Finanšu pārskats 2010. Brisele, 2011.
- ⁵ Eiropas Komisija, Eurostat. Statistics in focus 3/2012. Luksemburga, 2012.
- ⁶ Polijas Reģionālās attīstības ministrija, Strukturālo pētījumu institūts. Novērtējums par ES-15 valstu ieguvumiem saistībā ar Kohēzijas politikas īstenošanu Višegradas grupas valstīs.. Varšava, 2012.
- ⁷ Eiropas Komisija, Budžeta ģenerāldirektorāts. Jauni fondi, labāks regulējums. Brisele, 2008.
- ⁸ Eiropas Komisija. Kohēzijas politika 2014–2020 – Investīcijas izaugsme un nodarbinātība. Luksemburga, 2011.

Šī brošūra ir sagatavota ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Par šī materiāla saturu atbild CEE Bankwatch Network, un tas nevar tikt uzskatīts par Eiropas Savienības oficiālo viedokli.

Eiropai un tās iedzīvotājiem ir jālemj par to, kādā sabiedrībā mēs vēlamies dzīvot, un kā mēs nodrošināsim savas pamatvajadzības. ES budžeta naudai ir būtiska loma, jo lēmumi, ko mēs pieņemam šodien, noteiks Eiropas attīstības virzienu nākamajām desmitgadēm. Pat ja Briselē pieņemtie lēmumi varētu šķist kaut kas tik attāls kā uz citas planētas notiekošs, tomēr tiem ir liela ietekme uz katras valsts rīcību, tai skaitā reģionālo attīstību. Mēs ceram, ka šis ceļvedis sniegs jums labāku izpratni par to, kas ir ES budžets, kā tas strādā un kā ikviens no mums var iesaistīties tā plānošanā.

Papildus informāciju meklē

www.bankwatch.org/konkurss